

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 90

(2005–2006)

Om lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Akademikerne og staten v/Fornyings- og administrasjonsdepartementet i forbindelse med tariffrevisjonen 2006

*Tilråding fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet av 9. juni 2006,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Innledning

Arbeids- og inkluderingsdepartementet legger med dette frem forslag om at arbeidstvisten mellom Akademikerne og staten v/Fornyings- og administrasjonsdepartementet skal avgjøres av Rikslønnsnemnda. Departementet legger samtidig frem forslag om at det blir forbudt å sette i verk eller opprettholde arbeidskamp for å løse tvisten.

2 Partsforhandlinger og mekling

Tvisten er oppstått i forbindelse med statsoppgjøret 2006 mellom Akademikerne, LO Stat, Unio og Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund Stat på den ene siden og staten v/Fornyings- og administrasjonsdepartementet på den andre siden. Etter brudd i forhandlingene gikk tvisten til mekling, med meklingsutløp 23. mai 2006 kl 2400. Etter å ha meklet på overtid fremla riksmeklingsmannen skisse til løsning om morgenen 24. mai. Akademikerne aksepterte ikke riksmeklingsmannens skisse, mens LO Stat, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund Stat, Unio og Fornyings- og administrasjonsdepartementet fortsatte samtaler på basis av skissen. De sist nevnte partene kom frem til et anbefalt forslag 24. mai 2006.

Akademikerne tok fra samme dato ut 139 medlemmer innen politiet og i Mattilsynet i streik. Fra 31. mai ble streiken trappet opp med 140 medlemmer i de samme etater, samt ved Nasjonalt folkehelseinstitutt. Konflikten ble utvidet 6. juni 2006 ved at ytterligere 328 medlemmer i de nevnte etater ble tatt ut i streik. Totalt var ca. 600 medlemmer i streik fra 6. juni. Dette omfattet blant annet politijurister ved 11 politidistrikter, Kripos og Politiets utlendingsenhet, veterinærer, ingeniører m.fl. ved Mattilsynet i Sør-Norge og alle leger og ingeniører ved Folkehelseinstituttet, med unntak av ansatte ved Divisjon for psykisk helse.

3 Omfang og virkninger av konflikten

Streiken blant politijuristene medførte frem til opptrapping av konflikten 6. juni, at en rekke straffesaker måtte utsettes eller stoppet opp. Videre medførte streiken at anholdte ikke ble fremstilt for varetektsfengsling eller at varetektsfanger ikke kunne fremstilles for forlenget fengsling. Det ble imidlertid beholdt en minimumsbemanning som sikret at de mest alvorlig kriminelle fortsatt ble fengslet. I Oslo politidistrikt stoppet det meste av arbeidet innen utlendingsfeltet opp. Vedtak og beslutninger etter utlendingsloven, straffepro-

sessloven og tvangsfullbyrdelsesloven m.v. ble ikke fattet og gjennomført.

Streiken i Mattilsynet medførte at slakterier og planteområder i ytre etat ble rammet, men ikke slik at det var fare for liv eller helse. Tilsynet vurderer situasjonen dit hen at med nødvendige dispensasjoner ville heller ikke en opptrapping av konflikten nødvendigvis medføre fare for liv eller helse. Imidlertid ville en del beredskapsoppgaver uten dispensasjon kunne medføre risiko for at liv og helse ville bli truet. Det ble pekt på sporings- og oppklaringsarbeidet i salmonellasaken og beredskapen i forbindelse med fugleinfluenzaen.

Folkehelseinstituttet rapporterte at med de dispensasjoner som var gitt, innebar ikke konflikten fare for liv eller helse innen deres faglige ansvarsområde.

Etter streikeuttaket 6. juni 2006 mottok departementet imidlertid meldinger som viste til at situasjonen var i ferd med å endre seg.

Justisdepartementet meddelte at de foreløpig ikke hadde fått rapporter som tilsa at streiken innebar fare for liv eller helse. Departementet uttalte imidlertid at fortsatt streik ville føre til betydelig ulempe for tredjepart. Den ville også kunne føre til usikkerhet og utrygghet for publikum, da personer som har begått alvorlige straffbare handlinger ikke ville bli varetektsfengslet. Igangsatte straffesaker ville stoppet opp og viktige vedtak ville ikke bli fattet. For utlendingsforvaltningen ville en fortsatt streik medføre betydelige problemer med iverksettning av negative vedtak. For eksempel ville vedtak og beslutninger etter utlendingsloven, straffeprosessloven og tvangsfullbyrdelsesloven m.v. ikke bli fattet og effektivt. Konkret ville dette bl.a. bety utsatte hovedforhandlinger, varetektsfengslinger som ikke ble forlenget og generelt store restanser som det ville tatt lang tid å nedarbeide.

Fra Landbruks- og matdepartementet ble det opplyst at det ikke ble innvilget dispensasjoner i den utstrekning som var nødvendig. Dette medførte at situasjonen for mange slaktekyllingbesetninger var i ferd med å bli kritisk og uakseptabel.

I brev 7. juni 2006 til Landbruks- og matdepartementet vurderer Mattilsynet tilstanden slik:

«Våre regioner melder om stor og sterk økende bekymring for de dyrevernmessige forhold i berørte fjørfebesetninger. Slaktekyllinger vokser svært raskt, slik at det blir for liten gulvplass i løpet av få dager etter normalt slaktetidspunkt. Mange dyr vil også bli for tunge og få skjellettskader. Videre gir stor dyretetthet økt fare for sykdomsoppblom-

string. Dersom dyrene ikke avlives/slaktes, vil situasjonen være i strid med dyrevernlovens § 2.

Akademikerne har avslått dispensasjonsøknad for fjørfe-slakteriene under henvisning til at dyra kan fraktes til slakteri for avliving og destruksjon. Vanlig slaktemengde ved Priors anlegg i Rakkestad utgjør ca. 80.000 kylling – med en biomasse på ca. 160 tonn daglig. Ved Priors anlegg på Jæren er tilsvarende tall ca. 45.000 kylling – og tilsvarende 90 tonn biomasse som må destrueres. Kadaver av dyr må behandles i henhold til bestemmelser i forskrift 5. november 1999 om transport og behandling av animalsk avfall, og anlegg som behandler animalsk avfall. Forskriften gjennomfører norske forpliktelser etter EØS-avtalen. De avlivede kyllinger kan ikke brukes til fôr (pelsdyr e.l.), og kategoriseres etter forskriften i avfallsklasse 2 – dvs. risikoavfall som skal destrueres.

Det finnes to aktuelle anlegg i Norge som kan håndtere avfall av denne typen. Disse ligger på Stranda og i Fredrikstad. Eieren – Norsk Protein – har skriftlig til Prior uttalt at de kan ta i mot ca. 20 tonn av denne type avfall pr. døgn. Vi har stilt spørsmål om hva den reduserte slaktingen andre steder fører til av økt kapasitet. Vi har ikke fått konkret svar, men det antydes muligheter for inntil 100 tonn/døgn. Fjørfe-slakteriene vil i så fall sitte igjen med ca. 150 tonn pr. døgn. Slakteriene hevder da at de ikke kan ta inn mer kylling til avliving enn hva de kan få avsetning for. Vi har forståelse for denne vurderingen.

Mattilsynet ser det kan tenkes løsninger med innfrysing av restavfallet. Vi har imidlertid ikke kunnskap om de praktiske muligheter for å få til innfrysing nær de berørte lokaliteter og av dette omfang. Det finnes en del større fryseanlegg i Norge for fiskeprodukter, men det er opp til den enkelte eier å avgjøre om vedkommende ønsker å leie ut lokaler til slik alternativt bruk.

Eventuell nedgraving av kadavre reguleres også av miljølovgivningen. I krisesituasjonen omkring fugleinfluenza har vi fått avklart med fylkesmennene at eventuelt avlivede fjørfebesetninger kan nedgraves på stedet. Fullmakten gjelder ikke generelt, og det må forventes betydelig formalprosedyre for å få avklart slike enkeltsaker i andre sammenhenger.

Vår vurdering blir derfor følgende:

- Situasjonen i mange slaktekyllingbesetninger er i ferd med å bli uholdbar i forhold til dyrevernlovens bestemmelser, jf. dyrevernlovens § 2 som fastsetter at dyr skal beskyttes mot unødig lidelse. I tillegg vil stor dyretetthet øke risikoen for oppblomstring av dyresykdommer. Den enkelte bonde har i liten grad mulighet til avhjelpe

- situasjonen – annet enn å avlive hele eller deler av besetningen.
- Fjørfe-slakteriene vil i begrenset grad ta inn kylling for avliving. Det kan ikke forventes at den enkelte bonde kan få til forsvarlig avliving av store dyreflokker lokalt.
 - Situasjonen utgjør på denne måte en alvorlig trussel mot dyrs liv og helse. Manglende forsvarlig avfallshåndtering vil være i strid med EØS-avtalens krav, vil representere en dyrehelsemessig risiko og kan også utgjøre fare for menneskers helse.
 - Mattilsynet vurderer at streiken nå har fått uakseptable samfunnsmessige konsekvenser.»

Når det gjelder forholdene vedrørende storfe- og griseslakterier, grensekontroll, dyrehelse/dyrevvern generelt, plantehelse, beredskapsvakter lokalt og regionalt og beredskapsarbeid ved hovedkontoret, vurderte Mattilsynet situasjonen som bekymringsfull, men ikke kritisk.

På bakgrunn av Mattilsynets vurdering innkalte arbeids- og inkluderingsministeren partene til et møte 7. juni kl. 2100. Statsråden redegjorde for bekymring knyttet til konsekvensene av konflikten, hvor han særlig pekte på den situasjonen som var i ferd med å oppstå i flere slaktekyllingbesetninger etter at Akademikerne hadde avslått dispensasjonssøknad for nødvendig tilsynsveterinær ved to fjørfe-slakterier.

Han viste til at muligheten for avlivning og destruksjon av besetningene var begrenset, samt at manglende forsvarlig avfallshåndtering vil representere en dyrehelsemessig risiko og kan også utgjøre en fare for menneskers helse. Etter dette meddelte statsråden at regjeringen på grunnlag av den foreliggende situasjonen vil fremme forslag om tvungen lønnsnemndbehandling av tvisten. Han oppfordret Akademikerne til å gjenoppta arbeidet så snart som mulig, noe de umiddelbart bekreftet at de ville gjøre.

4 Konklusjon

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har etter en vurdering av de store samfunnsmessige skadevirkninger konflikten nå har fått, kommet til at arbeidstvisten mellom Akademikerne og staten v/Fornyings- og administrasjonsdepartementet blir løst uten ytterligere arbeidskamp.

I vurderingen er det lagt avgjørende vekt på at

mangelen på nødvendige dispensasjoner for tilsynsveterinærer i Mattilsynet medførte en situasjon som utgjorde en alvorlig trussel mot dyrs liv og helse og at manglende avfallshåndtering i tillegg til å representere en dyrehelsemessig risiko også kan utgjøre en fare for menneskers helse. Det ville få alvorlige konsekvenser for dyrehelsen dersom det ikke ble slaktet. Videre ville så omfattende egenslakting som dermed var nødvendig, være svært problematisk å gjennomføre for den enkelte kyllingproducent, og pålagt destruksjon i godkjente anlegg ville ikke være mulig for minimum 150 tonn biomasse per døgn. Det er svært usikkert om alternativ lagring eller nedgraving av kadavre lar seg gjøre og vil ta tid å avklare både praktisk og formelt.

Partenes holdning viste klart at situasjonen er fastlåst og at det derfor etter departementets vurdering er svært begrenset utsikt til at partene finner en løsning.

Norge har ratifisert flere ILO-konvensjoner som verner organisasjonsfriheten og streikeretten (konvensjon nr. 87, 98 og 154). Slik konvensjonene har vært tolket av ILOs organer stilles det strenge krav for inngrep i streikeretten. Sosialpakten under Europarådet har i artikkel 6 nr. 4 også en bestemmelse som verner streikeretten. Artikkel 6 må imidlertid ses i sammenheng med artikkel G, som åpner for at det ved lov kan foretas begrensninger i streikeretten som er nødvendige i et demokratisk samfunn til vern av andre menneskers frihet og rettigheter, eller til vern av offentlige interesser, den nasjonale sikkerhet og moral i samfunnet.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet er av den oppfatning at et vedtak om tvungen lønnsnemnd i den omhandlede arbeidskonflikten er innenfor rammen av de konvensjoner Norge har ratifisert. Dersom det skulle påvises motstrid mellom internasjonale konvensjoner og Norges bruk av tvungen lønnsnemnd, mener departementet at det uansett er nødvendig å gripe inn i konflikten.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Akademikerne og staten v/Fornyings- og administrasjonsdepartementet i forbindelse med tariffrevisjonen 2006.

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Akademikerne og staten v/Fornyings- og administrasjonsdepartementet i forbindelse med tariffrevisjonen 2006 i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Akademikerne og staten v/ Fornyings- og administrasjonsdepartementet i forbindelse med tariffrevisjonen 2006

I

§1

Twisten mellom Akademikerne og staten v/Fornyings- og administrasjonsdepartementet i forbindelse med tariffrevisjonen 2006 skal avgjøres av Rikslønnsnemnda.

Reglene i lov av 19. desember 1952 nr. 7 om lønnsnemnd i arbeidstvister får tilsvarende anvendelse.

§ 2

Det er forbudt å iverksette eller opprettholde arbeidsstans eller blokade for å løse tvisten.

§ 3

Loven trer i kraft straks.
Loven opphører å gjelde når Rikslønnsnemnda har avsagt kjennelse i tvisten.